

Universiteit Utrecht

De attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren in Nederland: de modererende rol van interetnische vriendschappen en de etnische klassensamenstelling

Masterthesis Jeugdstudies

Maartje van der Aa

Studentnr.: 3466477

maartjevdaa@hotmail.com

Masterthesis Jeugdstudies

Begeleider: Gonneke Stevens

Faculteit Sociale wetenschappen

Universiteit Utrecht

16 juni 2015

Woordenaantal: 5906

Abstract

Attitudes ten aanzien van etnische minderheden lijken een belangrijke voorspeller te zijn voor de mate waarin jongeren geneigd zijn tot discriminatie. Het is dan ook van belang om in kaart te brengen in hoeverre er etnische verschillen bestaan in attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Daarnaast is het ook van belang om te weten of deze attitudes variëren met de mate waarin jongeren etnische vriendschappen hebben, dan wel in een etnisch gemengde klas zitten. Om deze vragen te beantwoorden maakt dit onderzoek gebruik van de cross-sectionele HBSC dataset uit 2009 (N = 4898). Lineaire regressie analyses lieten zien dat Nederlandse jongeren negatievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden hadden dan andere etnische groepen. Voor Nederlandse jongeren bleken cross-etnische vriendschappen en een etnisch diverse klassensamenstelling positief bij te dragen aan de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Jongeren uit de etnische minderheid blijken negatievere attitudes aan te houden ten aanzien van etnische minderheden wanneer zij bevriend zijn met een Nederlander. Vervolgonderzoek kan zich richten op de causaliteitsvraag en de processen die ten grondslag liggen aan deze resultaten.

Inleiding

De Nederlandse samenleving telt momenteel 16.9 miljoen inwoners, van wie 11.9% een niet-Westerse afkomst heeft (Centraal Bureau voor de Statistiek [CBS], 2014a). De verwachting is dat het aandeel allochtonen in de aankomende jaren zal groeien (CBS, 2014b). De grootste groepen allochtonen in Nederland zijn mensen met een Turkse, Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse afkomst. Deze migranten staan voor de uitdaging om zich op een bepaalde manier te verhouden tot zowel hun oorspronkelijke cultuur als de nieuwe cultuur. Dit proces van identiteitsvorming vindt plaats in een context waarin deze mensen te maken kunnen hebben met discriminatie en sociale uitsluiting (Berk, 2006). In 2013 gaf ruim een kwart van de inwoners van Nederland aan dat zij het gevoel hadden gediscrimineerd te worden, waarvan circa 8% van deze discriminatie ervaringen aan etnische herkomst gerelateerd was. In het onderwijs ervaren vooral de Turks-Nederlandse jongeren het meeste discriminatie en Nederlandse jongeren het minste (Sociaal Cultureel Planbureau [SCP], 2014). De maatschappelijke en persoonlijke problemen die ontstaan door discriminatie en sociale uitsluiting voor minderheden zijn alom bekend (Major & Sawyer, 2009; Pascoe & Smart Richman, 2009). Ervaren discriminatie blijkt een duidelijk effect te hebben op zowel de psychische als de fysieke staat van een mens en zorgt voor verhoogde stress levels. Jongeren die zich gediscrimineerd voelen op school blijken gemiddeld gezien minder zelfvertrouwen te hebben, vaker te spijbelen en minder hun best te doen op school dan jongeren die deze ervaringen niet hebben (Gonzalez, Verkuyten, Weesie & Poppe, 2008; SCP, 2014).

De mate waarin iemand discrimineert blijkt voor een groot deel voorspelt te kunnen worden aan de hand van de attitudes die men heeft ten aanzien van etnische minderheden (White et al., 2009). Het SCP heeft in 2010 voor het laatst een onderzoek gedaan naar de attitudes ten aanzien van minderheden onder Nederlanders (SCP, 2012). Uit dit onderzoek kwam naar voren dat in 2010 48% van de Nederlanders vond dat er te veel mensen met een andere etniciteit in Nederland wonen. Van de Turks-Nederlanders had 41% eveneens het gevoel dat er te veel migranten in Nederland wonen. Van de Marokkaans-Nederlanders was slechts 20% het met deze opvatting eens, 24% van de Surinaams-Nederlanders en 29% van de Antilliaans-Nederlanders. Voor Nederlandse jongeren zijn de cijfers vrijwel gelijk, één op de twee jongeren met een Nederlandse etniciteit gaf aan negatieve gevoelens te hebben ten aanzien van moslims (Gieling, Thijs & Verkuyten, 2014; González, Verkuyten, Weesie & Poppe, 2008). Zover bekend zijn er echter nog geen gegevens over de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren uit een etnische minderheid.

Onderzoek op dit gebied is relevant, omdat deze attitudes ten aanzien van etnische minderheden voornamelijk gevormd lijken te worden tijdens de adolescentie. Jongeren zijn in deze tijd druk bezig met het ontwikkelen van een eigen identiteit en hun peernetwerk (Van Zalk & Kerr, 2014). Het huidige onderzoek richt zich dan ook op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden, waarbij zowel wordt gekeken naar jongeren met een Nederlandse, als met een Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaanse achtergrond. Op basis van het voorafgaande onderzoek onder volwassenen kan verwacht worden dat Nederlandse jongeren negatievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden hebben dan jongeren uit een etnische minderheid.

Het is echter ook van belang om te weten in welke situaties jongeren negatievere of positievere attitudes hebben ten aanzien van etnische minderheden. De intergroup contact theorie stelt dat het onderlinge face-to-face contact tussen etnische groepen ervoor zorgt dat er minder discriminatie en stereotypes ontstaan (Hewstone & Swart, 2011). Dit proces wordt verklaard door het ontstaan van meer kennis en onderling begrip, en een vermindering van angst (Pettigrew & Tropp, 2008). Er is veel onderzoek gedaan naar de intergroup contact theorie en heeft bevestiging gevonden in de wetenschappelijke literatuur (Ata, Bastian & Lusher, 2009; Pettigrew & Tropp, 2008; Pettigrew, Tropp, Wagner & Christ, 2011).

Toch zijn er ook nuanceringen aan te brengen wat betreft de mate waarin intergroup contact leidt tot meer positieve attitudes ten aanzien van etnische minderheden. De context waarin dit contact voorkomt, de visie van de ouders, de sociale status van de etnische minderheidsgroep en de kwaliteit en frequentie van het contact spelen een belangrijke rol in het al dan niet verbeteren van attitudes onder jongeren ten aanzien van etnische minderheden (Ata et al., 2009; Davies, Tropp, Aron, Pettigrew & Wright, 2011; Feddes, Monteiro & Justo, 2014; Van Geel & Vedder, 2010). Contact hoeft daarnaast ook niet per se te leiden tot meer empathie en begrip, maar kan in sommige gevallen ook juist de stereotyping vergroten (Hewstone & Swart, 2011). Angst en onzekerheid kunnen het proces van onderling begrip verstoren, waardoor de op stereotyping gebaseerde angst de overhand blijft behouden, ondanks het contact. Als de jongeren meer angst en onzekerheid ervaren dan dat zij goede ervaringen opdoen tijdens het contact, zal dit contact juist zorgen voor meer negatieve attitudes (Gonzalez, Verkuyten, Weesie & Poppe, 2008; Hewstone & Swart, 2011). De ethnic similarity hypothese stelt ook vragen bij de aanname dat mogelijkheid tot contact gelijk staat aan positief contact (Fortuin, van Geel, Zibera & Vedder, 2014). De theorie stelt dat ondanks deze aanwezige mogelijkheid, jongeren alsnog voornamelijk op zoek zullen gaan naar het

contact met leden uit de eigen etnische groep, waarmee ze het cross-etnische contact zullen vermijden. Titzmann (2014) spreekt in dit geval over friendship homophily. Jongeren uit een etnische minderheid zullen geneigd zijn contact te zoeken met jongeren behorend tot de eigen etniciteit of andere etnische minderheden, aangezien deze groepen meer gelijksoortige normen en waarden aanhouden.

Het voorafgaande wijst er dus op dat er niet altijd een positieve relatie hoeft te zijn tussen contact en verbetering van de attitudes ten aanzien van etnische minderheden (González et al., 2008). Een belangrijk onderscheid dat in de literatuur wordt gemaakt, is het verschil in cross-etnische vriendschappen en casual cross-etnisch contact in bijvoorbeeld het klaslokaal (Davies et al., 2011). Een groot deel van het sociale netwerk van jongeren speelt zich af op school en in de klas, waardoor de etnische klassensamenstelling een belangrijke indicator kan zijn voor de mogelijkheid tot het vormen van onderling contact (Van Geel & Vedder, 2010; Vervoort, Scholte & Scheepers, 2011). In hoeverre deze diversiteit een effect heeft op de attitudes blijft echter onduidelijk. Zo zijn er verschillende onderzoeken die gevonden hebben dat een hoog percentage aan etnische diversiteit in het klaslokaal er voor zorgt dat er meer empathie en begrip ontstaat. Uit dit onderlinge begrip ontstaan vervolgens cross-etnische vriendschappen en minder negatieve attitudes (Bagci, Smith, Blumberg & Rutland, 2013; Fortuin et al., 2014; Janmaat, 2014; Rutland et al., 2012; Van Geel & Vedder, 2010). De resultaten uit deze onderzoeken worden echter genuanceerd door de narratieve reviews van Thijs & Verkuyten (2013) en Titzman (2014). Beide onderzoeken concluderen dat intergroup contact kan leiden tot meer tolerantie en begrip, maar dat alleen contact niet voldoende is. Ook vinden zij beiden dat in absolute getallen de jongeren meer geneigd blijven om contact te zoeken met leden uit de eigen etnische groep en dat de resultaten per regio verschillen. Titzman (2014) concludeert daarnaast dat een hoog percentage aan etnische diversiteit in het klaslokaal juist friendship homophily bevordert en daarmee het intergroup contact vermindert.

De literatuur is dus niet consistent, maar er zijn zeker aanwijzingen gevonden dat de etnische klassensamenstelling een positieve relatie heeft op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Aangezien er iets meer bevestiging lijkt te zijn voor de intergroup contact theorie is deze theorie getoetst in het huidige onderzoek. Hypothese twee verwachtte dan ook dat de attitudes ten aanzien van etnische minderheden positiever waren als de jongeren met een Nederlandse etniciteit in een etnisch diverse klassensamenstelling zaten. Er is echter weinig aandacht voor de mate waarin de etnische klassensamenstelling een effect

heeft op de attitudes onder minderheidsgroepen (Bagci et al., 2013; Bastian, Lusher & Ata, 2012). In het huidige onderzoek werd dit eveneens onderzocht, waarbij de verwachting was dat naarmate er meer etnische minderheden in de klas zitten, de attitudes ten aanzien van minderheden positiever worden onder jongeren uit de etnische minderheid. Als er weinig diversiteit in het klaslokaal is kunnen jongeren uit de etnische minderheid mogelijk negatievere attitudes ontwikkelen ten aanzien van etnische minderheden, omdat zij zichzelf misschien niet (h)erkennen als een lid van de etnische minderheid (Major & Sawyer, 2009).

Niet alleen het contact op school, maar ook vriendschappen zijn van belang tijdens de adolescentie (Berk, 2006). Cross-etnische vriendschappen kunnen een positieve bijdrage leveren aan de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren, wat in overeenstemming is met de intergroup contact theorie (Davies et al., 2011; Gieling et al., 2014). Ook in de Nederlandse literatuur wordt er bevestiging gevonden voor het effect van cross-etnische vriendschappen op de attitudes onder jongeren (Gieling, Thijs & Verkuyten, 2014; Ten Teije, Coenders & Verkuyten, 2013; Thijs & Verkuyten, 2013). Het blijkt uit deze onderzoeken wel van belang dat het gaat om kwalitatief goede vriendschappen, waarbij de jongeren veel tijd met elkaar door brengen en een hoge mate van self-disclosure tonen (Davies et al., 2011). Uit het onderzoek van Van Geel & Vedder (2010) blijkt echter dat cross-etnische vriendschappen geen effect meer hebben op de attitudes zodra er wordt gecontroleerd voor de etnische klassensamenstelling. Op basis van de intergroup contact theorie en de meeste empirische onderzoeken, werd verwacht dat cross-etnische vriendschappen een positief effect hebben op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren met een Nederlandse etniciteit (Hypothese drie).

Er is geen informatie beschikbaar over het effect van een vriendschap met een Nederlander op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren uit de etnische minderheid. Wel is bekend dat een vriendschap met een Nederlander een belangrijke bijdrage levert aan positieve attitudes ten aanzien van de Nederlandse samenleving (Gieling, Thijs & Verkuyten, 2014; Ten Teije, Coenders & Verkuyten, 2013; Thijs & Verkuyten, 2013). Het is mogelijk dat jongeren uit de etnische minderheid die bevriend zijn met een Nederlander negatievere attitudes aanhouden ten aanzien van etnische minderheden, omdat zij zichzelf in mindere mate (h)erkennen als lid van de etnische minderhedengroep (Major & Sawyer, 2009).

De hoofdvraag van het huidige onderzoek luidt daarmee: *“Wat is de relatie tussen etniciteit en de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren in Nederland, en in hoeverre wordt deze relatie gemodereerd door de etnische klassensamenstelling en cross-etnische vriendschappen?”* Er zijn vier hypothesen geformuleerd:

1. Etniciteit heeft een effect op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden, waarbij jongeren met een Nederlandse etniciteit negatievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden hebben dan jongeren uit de etnische minderheid.
2. Een etnisch diverse klassensamenstelling heeft een positief effect op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren met een Nederlandse etniciteit en voor jongeren uit de etnische minderheid.
3. Het hebben van cross-etnische vriendschappen heeft een positief effect op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren met een Nederlandse etniciteit.
4. Jongeren uit de etnische minderheid hebben negatievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden als zij een vriendschap aangaan met een Nederlander.

Methode

Onderzoeksgroep

Het onderzoek maakte gebruik van de cross-sectionele dataset Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) uit 2009 onder Nederlandse scholieren. In oktober en november 2009 zijn klassikaal vragenlijsten afgenomen onder begeleiding van onderzoeksassistenten. Er zijn 162 middelbare scholen uit het hele land benaderd om mee te doen aan het onderzoek, welke op basis van een aselechte gestratificeerde clustersteekproef zijn geselecteerd. Uiteindelijk deden er 68 reguliere middelbare scholen mee aan het onderzoek. De overige scholen die niet mee konden doen aan het onderzoek gaven als reden aan dat ze al met te veel onderzoeken mee deden, of de scholen voldeden niet aan de criteria die het onderzoek vereiste. Er waren geen significante verschillen gevonden tussen de scholen die wel en die niet meededen aan het onderzoek. Per school werden er vier klassen van alle niveaus tussen het eerste en vierde jaar aselekt geselecteerd, waarbij de vragenlijst vervolgens werden afgenomen. In totaal deden er 264 klassen en 5719 leerlingen mee aan het onderzoek in het voortgezet onderwijs. Na verwijdering van te oude/jonge jongeren bleven er 5642 leerlingen over die mee konden doen aan het onderzoek. De jongeren hebben een leeftijd tussen de 11 en 16 jaar oud met een gemiddelde leeftijd van 13.8 jaar. Van de respondenten waren 2866 jongens (51%) en 2760 meisjes (49%). De etniciteit van de jongeren werd bepaald aan de hand van de methodiek van het CBS: de leerling behoort tot een andere etnische groep wanneer minimaal één van beide ouders niet in Nederland geboren is, ongeacht het geboorteland van de jongere. In totaal was 80% van de respondenten van Nederlandse afkomst. Drie procent was van Surinaamse afkomst, 1% van Antilliaans/Arubaanse afkomst, 4% van Marokkaanse afkomst, 3% van Turkse afkomst, 5% van de respondenten had een niet-westerse afkomst en 5% was afkomstig uit overige westerse landen.

Instrumenten

Attitudes ten aanzien van etnische minderheden werden gemeten aan de hand van twee vragen: 'Buitenlanders vormen een bedreiging voor onze cultuur' en 'Buitenlanders die een misdaad plegen moeten het land uit'. Deze vragen werden beantwoord met een Likert schaal van helemaal mee eens (1) tot helemaal niet mee eens (5), of nog nooit over nagedacht (6). Een hoge score betekent dus een hoge waardering voor buitenlanders. De jongeren die hadden aangegeven dat zij over één of allebei de vragen nog nooit hadden nagedacht (6) zijn uit de analyses gehaald, aangezien zij geen waardevolle informatie verschaften voor dit onderzoek.

Vervolgens is er een schaalscore aangemaakt van de twee vragen waarbij de gemiddelde score op deze twee vragen van de respondent leidend werd (Cronbach's Alpha .78). Deze schaalscore varieerde van 1 (Helemaal oneens) tot 5 (Helemaal mee eens).

De etniciteit van vrienden werden gemeten aan de hand van de vraag: 'Heb je goede vrienden die...' Vervolgens kwam er een opsomming van etnische groepen waarin de respondenten konden aangeven per etniciteit of zij al dan niet goede vrienden hebben binnen deze etniciteit. De jongeren mochten maximaal drie etnische groepen van goede vrienden aankruisen in de vragenlijst. De groepen die benoemd werden waren: Nederlands, Marokkaans, Turks, Surinaams, Antilliaans of uit een andere groep dan bovengenoemd. Vervolgens zijn er dummy variabelen aangemaakt voor Nederlandse jongeren met cross-etnische vriendschappen (minimaal één vriend(in) met een andere etniciteit) en Nederlandse jongeren zonder cross-etnische vriendschappen. Voor de jongeren uit de etnische minderheid is ook een dummyvariabele aangemaakt waarbij jongeren werden vergeleken die wel een Nederlandse vriend(in) hadden en jongeren zonder een Nederlandse vriend(in).

Voor het meten van de etnische klassamenstelling is een extra variabele aangemaakt in de dataset, waarbij in percentages bekeken kon worden hoeveel procent van de klas van Nederlandse of niet-Nederlandse afkomst is. Klassen met minder dan 10 leerlingen zijn uit de analyses gehaald, aangezien dit de resultaten kon beïnvloeden.

Omdat er met lineaire regressies werden gewerkt zijn er nog een aantal dummyvariabelen aangemaakt. Voor opleidingsniveau is er een dummyvariabele aangemaakt waarbij havo en vwo leerlingen zijn samengevoegd tot de hoger opgeleiden en de vmbo leerlingen tot de lager opgeleiden. Daarnaast zijn er ook dummyvariabelen aangemaakt voor de etniciteit van de respondent. Voor elke etnische minderheidsgroep is een aparte dummyvariabele aangemaakt, zodat deze etnische minderheid vergeleken kon worden met de Nederlandse jongeren.

Data-analyseplan

Voor de analyses is gebruik gemaakt van het statistische programma SPSS. De eerste hypothese richtte zich op de relatie tussen de etniciteit van de respondent en de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Allereerst is er een oneway ANOVA uitgevoerd met de variabelen etniciteit en attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Vervolgens is er met

behulp van een multiple lineaire regressie analyse opnieuw naar de relatie gekeken, waarbij de controlevariabelen leeftijd, geslacht en de dummyvariabele opleidingsniveau werden toegevoegd. Tijdens de lineaire regressie analyse zijn gebruik gemaakt van de dummyvariabelen etniciteit.

De tweede hypothese onderzocht het modererende effect van etnische klassensamenstelling op de relatie tussen etniciteit en de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Met een multiple lineaire regressie analyse zijn de controlevariabelen leeftijd, geslacht en de dummyvariabele opleidingsniveau toegevoegd. De dummyvariabele etniciteit en etnische klassensamenstelling werden in het eerste model verwerkt om hun effect op de attitudes te onderzoeken. In een tweede model is de interactieterm Etnische klassensamenstelling * Etniciteit respondent toegevoegd om het modererende effect te onderzoeken (Field, 2013).

De derde hypothese onderzocht met een multiple lineaire regressie analyse het effect van de dummyvariabele cross-etnische vriendschappen op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren met een Nederlandse etniciteit. Jongeren met een andere etniciteit werden tijdens deze analyses niet mee genomen. De controlevariabelen leeftijd, geslacht en de dummyvariabele opleidingsniveau zijn ook meegenomen in de analyses.

De laatste hypothese richtte zich specifiek op jongeren uit de etnische minderheidsgroep en het effect van een Nederlandse vriend(in) hebben op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. De dummyvariabele vriendschap met een Nederlander, leeftijd, geslacht en de dummyvariabele opleidingsniveau zijn samengevoegd in een multiple lineaire regressie analyse. Jongeren met een Nederlandse etniciteit zijn voor deze analyses niet meegenomen.

Resultaten

Van de 5642 leerlingen die in totaal deel uitmaakten van het onderzoek hebben 4898 leerlingen de vragen over hun attitudes ten aanzien van etnische minderheden beantwoord. De overige 744 leerlingen (13,2%) hadden één of beiden vragen over de attitudes niet beantwoord of hadden bij één van beide vragen aangegeven hier nog nooit over nagedacht te hebben. Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen de jongeren die de vragen wel hebben ingevuld en de jongeren die dat niet hadden gedaan wat betreft etnische achtergrond, geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Voor de totale groep werd een gemiddelde score van 3,2 gevonden ten opzichte van de attitudes over etnische minderheden. Aangezien de schaal score varieerde van 1 (Helemaal mee eens) tot 5 (Helemaal niet mee eens), kan er geconcludeerd worden dat de jongeren niet erg uitgesproken zijn over hun attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Echter neigen zij wel iets meer naar negatievere attitudes, aangezien hogere scores wijzen op positievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden.

Van de Nederlandse jongeren gaf 28% aan een cross-etnische vriendschap te hebben, terwijl de jongeren met een andere etniciteit vrijwel allemaal vriendschappen hadden met een lid van een (andere) etnische minderheid (Antilliaanse 96,6%, Surinaamse 96,6%, Marokkaanse 91,3% en Turkse jongeren 93,3%). Slechts 27% van de jongeren uit de etnische minderheid gaf aan (ook) een Nederlandse vriend(in) te hebben. Deze resultaten wijzen erop dat jongeren uit een etnische minderheid voornamelijk vrienden uitzoeken die ook een minderheidspositie bekleden binnen de samenleving.

Met behulp van een oneway ANOVA werd de relatie tussen etnische achtergrond en attitudes ten aanzien van etnische minderheden onderzocht. Dit liet een significant effect zien ($F(4, 4452) = 102.92, p = .000$), waarbij er aan de aanname van homogeniteit van de varianties is voldaan (Levene's test $p = .165$). Bonferroni post hoc tests lieten zien dat Nederlandse jongeren meer negatieve attitudes hebben ten aanzien van etnische minderheden dan andere etnische groepen. De etnische minderheidsgroepen verschilden niet significant van elkaar. In tabel 1 zijn de resultaten uit de ANOVA test weergegeven.

Tabel 1.

Etnische verschillen in Attitudes ten aanzien van etnische minderheden

	N	Mean	SD	One way ANOVA
Nederlands	3985	3.03a	1.15	F(4, 4452) = 102.92, p = .000
Antilliaans- Nederlands	41	4.03b	1.13	
Surinaams- Nederlands	120	4.00b	1.19	
Marokkaans- Nederlands	172	4.34b	1.10	
Turks- Nederlands	139	4.15b	1.10	
Totaal	4457	3.16	1.21	

Noot: * = $p < .05$, ** = $p < .01$, *** = $p < .001$

Noot: Hogere scores wijzen op een positievere attitude ten aanzien van etnische minderheden

Vervolgens is een multiple lineaire regressie uitgevoerd om deze etnische verschillen te bestuderen waarbij eveneens een aantal controle variabelen in de analyse zijn opgenomen. Allereerst is onderzocht in hoeverre aan de assumpties van een lineaire regressie is voldaan. Er leek geen sprake te zijn van multicollineariteit aangezien alle VIF-waarden op de één zitten. Daarnaast was er sprake van lineariteit en waren er geen significante outliers (Cook's Distance: maximum 0.018). Ten slotte waren de residuen normaal verdeeld en was er sprake van homoscedasticiteit.

In het eerste model werd alleen geslacht, leeftijd en etniciteit meegenomen in de analyse. De variabele opleidingsniveau is in het tweede model toegevoegd om te onderzoeken in welke mate opleidingsniveau etnische verschillen zouden kunnen verklaren dan wel versterken. De controlevariabelen geslacht, leeftijd en opleidingsniveau bleken alle drie gerelateerd aan attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Deze resultaten lieten zien dat jongere adolescenten positievere attitudes hebben dan oudere adolescenten. Hetzelfde geldt voor meisjes en hoogopgeleiden jongeren. Overeenkomstig met de bevindingen uit tabel 1, kwam uit deze analyses naar voren dat alle etnische minderheidsgroepen significant minder negatieve attitudes hadden ten aanzien van etnische minderheden dan jongeren met een

Nederlandse achtergrond (Model 1, Tabel 2). Ten slotte werd gevonden dat de verbanden voor de verschillen tussen de etnische minderheidsgroepen en de etnische meerderheidsgroep in model 2 (Tabel 2) sterker lijken te worden wanneer gecontroleerd werd voor de variabele opleidingsniveau.

Tabel 2

Lineaire regressie naar de relatie tussen Etnische achtergrond en Attitudes ten aanzien van etnische minderheden.

		B	SE	B	R ²
Model 1					.14
	Geslacht (ref = jongen)	.468	.034	.194***	
	Leeftijd	-.125	.013	-.135***	
	Etniciteit (ref = NL)				
	Antilliaans	.922	.176	.073***	
	Surinaams	.964	.104	.129***	
	Marokkaans	1.278	.087	.204***	
	Turks	1.090	.097	.157***	
Model 2					.17
	Geslacht	.469	.033	.194***	
	Leeftijd	-.112	.013	-.122***	
	Opleidingsniveau	.422	.034	.175***	
	Etniciteit (ref = NL)				
	Antilliaans	1.038	.173	.082***	
	Surinaams	1.088	.102	.146***	
	Marokkaans	1.423	.086	.227***	
	Turks	1.227	.095	.177***	

Noot: * = $p < .05$, ** = $p < .01$, *** = $p < .001$

Tenslotte is er ook getoetst voor mogelijke verschillen tussen de etnische minderheidsgroepen in scores op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Er is wederom een lineaire regressie analyse uitgevoerd en de controlevariabelen zijn hierbij

toegevoegd. De Marokkaanse jongeren waren de referentiegroep en de andere etnische groepen werden aan de regressie analyse toegevoegd. Uit de analyse bleek dat alleen de Antilliaanse en Marokkaanse jongeren significant van elkaar verschillen ($B = .167$, $SE = .179$, $\beta = -.013$, $p = .05$). De bèta is negatief, maar zwak. Marokkaanse jongeren scoren dus iets positiever dan de Antilliaanse jongeren.

De tweede hypothese onderzocht het modererende effect van etnische klassensamenstelling op de relatie tussen etniciteit en de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. De verwachting was dat een etnisch diverse klassensamenstelling gerelateerd zou zijn aan positievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Uit het eerste model van tabel 3 blijkt onder andere dat de etnische klassensamenstelling samenhangt met attitudes ten aanzien van etnische minderheden, waarbij een meer etnisch diverse klassensamenstelling positief geassocieerd is met de attitudes onder jongeren ten aanzien van etnische minderheden. In het tweede model werd ook de interactieterm aan het model toegevoegd, welke ook significant is ($p = .028$). Vervolgens is de lineaire regressie nogmaals apart voor de etnische meerderheid en minderheid uitgevoerd. Voor de jongeren uit de etnische minderheid was het effect van de etnische klassensamenstelling niet significant ($B = .002$, $SE = .001$, $\beta = .067$, $p = .083$). Voor de Nederlandse jongeren bleef het effect van etnische klassensamenstelling echter wel significant ($B = .01$, $SE = .001$, $\beta = .107$, $p < .001$). Een etnisch diverse klassensamenstelling blijkt dus alleen voor de Nederlandse jongeren een positieve bijdrage te leveren aan de attitudes ten aanzien van etnische minderheden.

Tabel 3

Lineaire regressie analyse naar de relatie tussen Etnische achtergrond en Etnische klassensamenstelling op de Attitudes ten aanzien van etnische minderheden.

	B	SE	β	R ²
Model 1				.17
Geslacht (ref = jongen)	.438	.032	.182***	
Leeftijd	-.101	.012	-.109***	
Opleidingsniveau	.399	.033	.165***	
Nederlandse (ref =Etnische minderheid)	.714	.049	.230***	
Etnische klassensamenstelling	.008	.001	.163***	

Model 2					.17
	Geslacht	.437	.032	.181***	
	Leeftijd	-.099	.012	-.107***	
	Opleidingsniveau	.394	.033	.163***	
	Nederlandse	.714	.049	.230***	
	Etnische	.014	.003	.250***	
	klassensamenstelling				
	Etnische	-.004	.002	-.123*	
	klassensamenstelling				
	* Nederlandse				

Noot: * = $p < .05$, ** = $p < .01$, *** = $p < .001$

De derde hypothese onderzocht het effect van cross-etnische vriendschappen op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden, onder jongeren met een Nederlandse etniciteit. Nederlandse jongeren met cross-etnische vriendschappen ($N = 1128$) hadden een gemiddelde score van 3.3 op de schaal score Attitudes en een standaarddeviatie van 1.13. De jongeren zonder cross-etnische vriendschappen ($N = 2857$) hadden een aanzienlijk lagere gemiddelde score van 2.9 met een standaard deviatie van 1.15.

Om het effect van cross-etnische vriendschappen op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden te toetsen is er een multiple lineaire regressie analyse uitgevoerd. Tabel 4 toont aan dat het hebben van cross-etnische vriendschappen positief gerelateerd is aan attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Dit betekent dat jongeren met cross-etnische vriendschappen positievere attitudes hadden ten aanzien van etnische minderheden. Gezien uit hypothese twee bleek dat het hebben van een etnisch diverse klassensamenstelling een effect heeft op de attitudes is er in model twee ook gecontroleerd voor de etnische klassensamenstelling. De bèta van cross-etnische vriendschappen is in het tweede model iets kleiner geworden, maar blijft nog steeds significant.

Tabel 4

Lineaire regressie onder Nederlandse jongeren naar de relatie tussen Etnische achtergrond en Cross-etnische vriendschappen op de Attitudes ten aanzien van etnische minderheden

	B	SE	β	R ²
Model 1				.14
Geslacht (ref = jongen)	.519	.034	.224***	
Leeftijd	-.120	.013	-.134***	
Opleidingsniveau	.469	.034	.202***	
Cross-etnische vriendschappen	.436	.038	.170***	
Model 2				.14
Geslacht	.512	.034	.221***	
Leeftijd	-.116	.013	-.130***	
Opleidingsniveau	.479	.034	.207***	
Cross-etnische vriendschappen	.390	.039	.152***	
Etnische klassensamenstelling	.006	.001	.064***	

Noot: * = $p < .05$, ** = $p < .01$, *** = $p < .001$

De laatste hypothese veronderstelde dat jongeren uit de etnische minderheid negatievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden aanhouden als zij bevriend zijn met een Nederlander. Tabel 5 weergeeft de gemiddelde scores op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Er blijken maar weinig jongeren uit de etnische minderheid te zijn die aangeven bevriend te zijn met een Nederlander (N=36). Met een multiple lineaire regressie analyse is het effect van een vriendschap met een Nederlander op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onderzocht (Tabel 6). De controlevariabelen blijken niet meer significant te zijn voor jongeren uit de etnische minderheid, maar het hebben van Nederlandse vrienden blijkt wel een effect te hebben op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. De bèta is positief significant, wat betekent dat een vriendschap met een Nederlander gerelateerd is aan negatievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren met een niet-Nederlandse etniciteit.

Tabel 5

Vergelijking jongeren uit de Etnische minderheid met en zonder Nederlandse vrienden en de gemiddelde scores op de Attitudes ten aanzien van etnische minderheden

	Met Nederlandse vrienden			Zonder Nederlandse vrienden		
	N	Mean	SD	N	Mean	SD
Antilliaans	6	3.75	1.44	35	4.07	1.09
Surinaams	18	4.03	1.10	102	4	1.21
Marokkaans	7	1.14	1.11	165	4.35	1.11
Turks	5	3.9	0.42	134	4.16	1.11
Totaal	36	4	1.07	436	4.19	1.14

Tabel 6

Lineaire regressie onder jongeren uit de etnische minderheid naar de relatie tussen Etnische achtergrond en Vriendschappen met een Nederlander op de Attitudes ten aanzien van etnische minderheden

	B	SE	β	R ²
				.17
Geslacht	.131	.076	.057	
Leeftijd	-.005	.028	-.006	
Opleidingsniveau	-.054	.084	-.022	
Vriendschap met alleen minderheden (Ref = Vriendschap met Nederlander)	.405	.092	.152***	

Noot: * = $p < .05$, ** = $p < .01$, *** = $p < .001$

Discussie

Het huidige onderzoek heeft de relatie onderzocht tussen etniciteit en attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren in Nederland. Daarnaast is ook onderzocht in hoeverre een etnisch diverse klassensamenstelling en cross-etnische vriendschappen een effect hebben op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Uit de resultaten bleek dat Nederlandse jongeren significant negatiever scoorden op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden dan de etnische minderheidsgroepen. Er werd ook bevestiging gevonden voor de intergroup contact theorie onder Nederlandse jongeren. Jongeren met een Nederlandse achtergrond die bevriend zijn met een andere etniciteit en/of in een klas zaten met een etnisch diverse klassensamenstelling hadden significant positievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden dan Nederlandse jongeren bij wie dit niet het geval was. Voor jongeren uit de etnische minderheid bleek het vormen van een vriendschap met een Nederlander juist samen te hangen met negatievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden.

Er is dus bevestiging gevonden voor hypothese één, waarbij Nederlandse jongeren significant negatievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden hadden in vergelijking met jongeren uit de etnische minderheid. Deze bevinding is in overeenstemming met de bestaande literatuur (Pettigrew & Tropp, 2008; Pettigrew, Tropp, Wagner & Christ, 2011; Van Zalk & Kerr, 2014). Uit verdere analyses bleek dat verder alleen de Antilliaans en Marokkaanse jongeren significant van elkaar verschilden, waarbij de Marokkaanse jongeren positievere attitudes hadden ten aanzien van etnische minderheden. Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen de andere etnische groepen.

Voor de Nederlandse jongeren bleek dat een etnisch diverse klassensamenstelling een positief effect had op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. De intergroup contact theorie lijkt dus voor Nederlandse jongeren bevestigd te worden (Hewstone & Swart, 2011; Pettigrew & Tropp, 2008). Ook het hebben van cross-etnische vriendschappen was gerelateerd aan positievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder Nederlandse jongeren. Zelfs als er werd gecontroleerd voor de etnische klassensamenstelling bleven cross-etnische vriendschappen een significant effect hebben op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. De intergroup contact theorie wordt dus voor beiden vormen van contact bevestigd. De narratieve reviews van Thijs & Verkuyten (2013) en Titzman (2014) concludeerden eerder dat een etnisch diverse klassensamenstelling de mogelijkheid bood tot meer tolerantie en begrip, maar dat contact alleen niet voldoende was voor een verbeterde houding ten opzichte van etnische minderheden. Echter impliceren de resultaten uit het

huidige onderzoek dat een etnisch diverse klassensamenstelling wel voldoende is voor een verbetering in de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder Nederlandse jongeren. Het is mogelijk dat jongeren in Nederland sneller beïnvloed worden door tolerantie en begrip als zij in contact staan met andere etnische groepen in vergelijking met jongeren uit andere landen. Daarnaast heeft het huidige onderzoek zich alleen gericht op ‘goede vriendschappen’ wat aldus Davies en collega’s (2011) een belangrijk onderscheid is onder jongeren.

De resultaten waren anders voor jongeren uit de etnische minderheid. De etnische klassensamenstelling bleek geen effect te hebben op hun attitudes ten aanzien van etnische minderheden, terwijl dit wel werd verwacht. Het is mogelijk dat deze jongeren niet door de etnische klassensamenstelling worden beïnvloed, aangezien zij in vrijwel alle sociale contexten een minderheid vormen. De jongeren leren daarmee vanzelf omgaan met verschillende culturen en etnische groepen, waardoor dit niet meer als iets bijzonders wordt ervaren (Bastian et al., 2012). Het bevriend zijn met een Nederlander bleek wel een significant negatief effect te hebben op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Het is mogelijk dat deze jongeren zich in mindere mate (h)erkennen als een etnische minderheid en door de beïnvloeding van vrienden zich conformeren naar de normen en waarden van de meerderheid (Major & Sawyres, 2009). Deze beïnvloeding zou ook verklaren waarom jongeren uit de etnische minderheid positiever worden ten aanzien van de Nederlandse samenleving als zij bevriend zijn met een Nederlander (Gieling, Thijs & Verkuyten, 2014; Ten Teije, Coenders & Verkuyten, 2013; Thijs & Verkuyten, 2013). Het is echter van belang om te onthouden dat er slechts 36 jongeren uit de etnische minderheid waren die aangaven een vriendschap met een Nederlander te hebben.

Er zijn echter ook een aantal beperkingen aan het huidige onderzoek. Allereerst heeft het huidige onderzoek gebruik gemaakt van een cross-sectionele dataset, waardoor het niet mogelijk was om uitspraken te maken over causaliteit. Uit het huidige onderzoek wordt het niet duidelijk of er onder de jongeren sprake was van selectie of beïnvloeding. Enerzijds kunnen de resultaten erop wijzen dat Nederlandse jongeren door het cross-etnische contact meer positievere attitudes ten aanzien van etnische minderheden ontwikkelen (beïnvloeding). Anderzijds is het ook mogelijk dat de Nederlandse jongeren al positievere attitudes hadden voordat zij in contact kwamen met etnische minderheden en dat deze positievere attitudes bijdroegen aan het ontstaan van cross-etnische vriendschappen (selectie) (Hamm, 2000). De longitudinale onderzoeken van Bagci en collega’s (2014), Fortuin en collega’s (2014) en de systematische review van Pettigrew en Tropp (2008) tonen bevestiging aan voor de

beïnvloedingshypothese, waarbij het cross-etnische contact zorgt voor een verbetering in de attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Vervolgonderzoek zou kunnen onderzoeken in hoeverre er in Nederland ook sprake lijkt te zijn van beïnvloedingsprocessen onder jongeren en attitudes ten aanzien van etnische minderheden. Daarnaast zou vervolgonderzoek kunnen onderzoeken welke processen hier aan ten grondslag liggen.

Een tweede beperking van dit onderzoek is dat de data uit dit onderzoek afkomstig is uit 2009. Door beleidsplannen of interventie methodes is het mogelijk dat de huidige generatie jongeren andere attitudes hebben ten aanzien van etnische minderheden dan de jongeren van zes jaar geleden. Daarnaast zijn de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onderzocht aan de hand van slechts twee vragen, die negatief geformuleerd waren. Hoewel de Cronbach's alpha goed genoeg was, is het alsnog mogelijk dat de vragen onvoldoende diepgang en mogelijkheden hebben geboden aan de jongeren om hun mening te geven over etnische minderheden. Tenslotte ging het in de enquête niet over etnische minderheidsgroepen, maar over 'buitenlanders'. Hoewel deze twee woorden gemakkelijk door elkaar heen gebruikt worden, kunnen ze toch andere gevoelens en interpretaties met zich mee brengen. Een vervolgonderzoek zou rekening moeten houden met de begrippen die zij gebruiken in het onderzoek, zodat er geen negatieve lading aan de begrippen worden gekoppeld.

Ondanks deze beperkingen heeft het onderzoek duidelijke resultaten verworven en vrijwel alle hypothesen bevestigd. Nederlandse jongeren scoren significant lager op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden dan jongeren uit een andere etniciteit. Een etnisch diverse klassensamenstelling en/of cross-etnische vriendschappen blijken een positief effect te hebben op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden, waardoor de intergroup contact theorie bevestigd wordt. Het is dan ook aan te bevelen om cross-etnisch contact onder Nederlandse jongeren te bevorderen in middelbare scholen. Jongeren hebben echter ook een sociale kring buiten het klaslokaal, zoals in de buurt of in sportcentra. Het zou interessant zijn om te onderzoeken of de intergroup contact theorie ook in deze situaties bevestigd wordt en wat de onderliggende processen zijn.

Het huidige onderzoek is één van de eerste die de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren uit de etnische minderheid onderzoekt. Uit de resultaten blijkt dat er geen effect is van de etnische klassensamenstelling op de attitudes ten aanzien van etnische minderheden onder jongeren uit de etnische minderheid. Bevriend zijn met een

Nederlander blijkt wel een effect te hebben, waarbij de attitudes ten aanzien van etnische minderheden negatiever zijn zodra er sprake is van een vriendschap met een Nederlander. Hoewel een cross-etnische vriendschap voor Nederlandse jongeren dus wenselijk lijkt te zijn, is deze vriendschap onwenselijk voor jongeren uit de etnische minderheid. Vervolgonderzoek zou zich moeten richten op deze ogenschijnlijk tegenstrijdige relatie.

Literatuur

- American Psychological Association. (2001). *Publication manual of the American Psychological Association, Sixth Edition*. Washington: APA.
- Ata, A., Bastian, B. & Lusher, D. (2009). Intergroup contact in context: The mediating role of social norms and group-based perceptions on the contact-prejudice link. *International journal of intercultural relations*, 33, 498 – 506
- Bagci, S. C., Kumashiro, M., Smith, P. K., Blumberg, H. & Rutland, A. (2014). Cross-ethnic friendships: Are they really rare? Evidence from secondary schools around London. *International journal of intercultural relations*, 41, 125 – 137
- Bastian, B., Lusher, D. & Ata, A. (2012). Contact, evaluations and social distance: Differentiating majority and minority effects. *International journal of intercultural relations*, 36, 100 – 107
- Berk, L. E. (2006). *Child development*. Boston, MA: Pearson
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2014a). Jaarrapport Integratie. Den Haag: Van der Vliet, R., Ooijevaar, J. & Wobma, E.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2014b). Bevolkingstrends 2014: Bevolkingsprognose 2014 – 2060: groei door migratie. Den Haag: Van Duin, C. & Stoeldraijer, L.
- Davies, K., Tropp, L. R., Aron, A., Pettigrew, T. H. & Wright, S. C. (2011). Cross-group friendships and intergroup attitudes: A meta-analytic review. *Personality and social psychology review*, 15, 332 – 351
- Feddes, A. R., Monteiro, M. B. & Justo, M. G. (2014). Subjective social status and intergroup attitudes among ethnic majority and minority children in Portugal. *British journal of developmental psychology*, 32, 125 – 140
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. Fourth edition. Sage.
- Fortuin, J., Van Geel, M., Zibera, A. & Vedder, P. (2014). Ethnic preferences in friendships and casual contacts between majority and minority children in the Netherlands. *International journal of intercultural relations*, 41, 57 – 65

- Gieling, M., Thijs, J. & Verkuyten, M. (2014). Dutch adolescents' tolerance of Muslim immigrants: the role of assimilation ideology, intergroup contact, and national identification. *Journal of applied social psychology*, 44, 155 – 165
- González, K. V., Verkuyten, M., Weesie, J. & Poppe, E. (2008). Prejudice towards Muslims in The Netherlands: Testing integrated threat theory. *British journal of social psychology*, 47, 667 – 685
- Hamm, J. V. (2000). Do birds of a feather flock together? The variable bases for African American, Asian American, and European American adolescents' selection of similar friends. *Developmental psychology*, 36, 209 – 219
- Health and Behaviour in School-aged Children. (2013). Gezondheid, welzijn en opvoeding van jongeren in Nederland. Universiteit Utrecht: De Looze, M., Van Dorselaer, S., De Roos, S., Verdurmen, J., Stevens, G., Gommans, R., Van Bon-Martens, M., Ter Bogt, T. & Vollebergh, W.
- Hewstone, M. & Swart, H. (2011). Fifty-odd years of inter-group contact: From hypothesis to integrated theory. *British journal of social psychology*, 50, 374 – 386
- Janmaat, J. G. (2014). Do ethnically mixed classrooms promote inclusive attitudes towards immigrants everywhere? A study among native adolescents in 14 countries. *European sociological review*, 30, 6, 810 – 822
- Major, B., & Sawyer, P.J. (2009). Attributions to discrimination: Antecedents and consequences. In T.Nelson, (Ed.), *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination* (pp. 89-110). New York: Guilford Press
- Pascoe, E. A. & Smart Richman, L. (2009). Perceived discrimination and health: A Meta-Analytic review. *Psychological Bulletin*, 135, 531 – 554
- Pettigrew, T. F. & Tropp, L. R. (2008). How does intergroup contact reduce prejudice? Meta-analytic tests of three mediators. *European journal of social psychology*, 38, 92 – 934
- Pettigrew, T. F., Tropp, L. R., Wagner, U., Christ, O. (2011). Recent advances in intergroup contact theory. *International journal of intercultural relations*, 35, 271 – 280
- Rutland, A., Cameron, L., Jugert, P., Nigbur, D., Brown, R., Watters, C., Hossain, R., Landau, A. & Le Touze, D. (2012). Group identity and peer relations: A longitudinal study of

- group identity, perceived peer acceptance, and friendships amongst ethnic minority children. *British journal of developmental psychology*, 30, 283 – 302
- Sociaal Cultureel Planbureau (2003). Rapportage minderheden 2003. Onderwijs, arbeid en sociaal-culturele integratie. Den Haag: Dagevos, J., Gijsberts, M. & van Praag, C.
- Sociaal Cultureel Planbureau (2014). Ervaren discriminatie in Nederland. Den Haag: Andriessen, I., Fernee, H. & Wittebrood, K.
- Ten Teije, I., Coenders, M. & Verkuyten, M. (2013). The paradox of integration. Immigrants and their attitude toward the native population. *Social psychology*, 44, 278 – 288
- Thijs, J. & Verkuyten, M. (2013). Multiculturalism in the classroom: Ethnic attitudes and classmates' beliefs. *International journal of intercultural relations*, 37, 176 – 187
- Titzmann, P. F. (2014). Immigrant adolescents' adaption to a new context: Ethnic friendship homophily and its predictors. *Child development perspectives*, 8, 107 – 112
- Van Geel, M. & Vedder, P. (2010). Multicultural attitudes among adolescents: The role of ethnic diversity in the classroom. *Group processes & Intergroup relations*, 14, 549 – 558
- Van Zalk, M. H. W. & Kerr, M. (2014). Developmental trajectories of prejudice and tolerance towards immigrants from early to late adolescence. *Journal of youth and adolescence*, 43, 1658 – 1671
- Vervoort, M. H. M., Scholte, R. H. J. & Scheepers, P. L. H. (2011). Ethnic composition of school classes, majority-minority friendships, and adolescents' intergroup attitudes in the Netherlands. *Journal of adolescence*, 34, 257 – 267
- White, F. A., Wootton, B., Man, J., Diaz, H., Rasiah, J., Swift, E. & Wilkinson, A. (2009). Adolescent prejudice development: The role of friendship quality and interracial contact. *International journal of intercultural relations*, 33, 524 – 534